

TARBIJAVAIIDLUSTE KOMISJONI OTSUS

Asja number 19-1/24-11777
Otsuse kuupäev 08.12.2024
Komisjoni koosseis Aase Sammelselg

Tarbija
Kaupleja WELLE OÜ (11543655)

Tarbija nõue Ettemaksu tagastamine ja viivitusintresside tasumine.

Resolutsioon:

Komisjon otsustas:

1. avaldus rahuldada osaliselt.
2. **Osaühingul Welle tagastada tarbijale 1 000,00 (üks tuhat) eurot 5 (viie) tööpäeva jooksul arvates otsuse teatavaks tegemisest.**
3. **Kauplejal maksta summa välja koos viivitusintressidega arvestatuna VÕS §-s 113 lg 1 esimese lõike teises lauses ettenähtud määras täitmata kohustusest alates 29.augustist 2024 kuni kohustuse täieliku täitmiseni.**

Kui pooled komisjoni otsusega ei nõustu või seda ei järgi, on neil õigus pöörduda sama vaidluse läbivaatamiseks maakohtusse.

Kaupleja peab 30 päeva jooksul arvates otsuse ameti veebilehel avaldamise päevale järgnevast päevast teatama kirjalikult Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ametile otsuse täitmisest või samas asjas maakohtusse pöördumisest, lisades ära kirja maakohtule esitatud hagiavaldusest.

Asjaolud:

Pooled sõlmisid 19.juunil 2024 Tallinnas, Järve Keskuses asuvas mööblisalongis lepingu nr 1081, millega kaupleja võttis kohustuse anda tarbijale üle 3 toodet (karniisiga riidekapp, öökapp ja kummut) ja tarbija võttis kohustuse tasuda kauplejale 3 100,00 eurot. Tarbija tasus kauplejale lepingu sõlmimisel ettemaksuna 1 000,00 eurot (kviitung 0000000184).

19.augustil 2024 teatas tarbija, et soovib kauba üle andmata jätmise tõttu lepingu lõpetada. Tarbija kirja kohaselt pidi kaup üle antama 60 päeva jooksul arvates lepingu sõlmimisest. 22.augusti 2024 kirjaga vastas kaupleja, et lepingust loobuda ei ole võimalik, kuna tellimuse tarneaeg on 8-12 nädalat.

27.augustil 2024 teatas tarbija kauplejale lepingust taganemisest ja nõudis ettemaksu tagastamist. 30.augusti 2024 kirjaga teatas kaupleja, et tellimus on edastatud tootjale ja saadetakse sealt kauplejale 16.septembril 2024; eeldatavalt saabub kaup Tallinnasse 20.septembril 2024. Kaupleja selgitas, et eritellimusena tellitud kaubast ei ole võimalik loobuda.

Tarbija on seisukohal, et lepingust taganemise formaalsed ja materiaalsed eeldused on täidetud. Tarbija nõuab kauplejalt ettemaksu tagastamist, alates 27.augustist 2024 võlgnetavalt summalt viivitusintresside tasumist ja sissenõudmiskulude hüvitamist.

Kaupleja seisukoht:

Kaupleja väidab, et tellimuse vormistamisel teatati tarbijale standardsetest tähtaegadest 2-2,5 kuud ehk 8-12 nädalat; lühema ajaga tehasest tellimus kohale jõuda ei saa. Tegemist on ligikaudse perioodiga, kuna kauba kohaletoimetamine sõltub paljudest kauplejast sõltumatutest asjaoludest. Täpsem teave tellimuse täitmise aja kohta edastatakse kliendile alles pärast tootjalt kinnituse saamist. Tarbijale ei öeldud, et tellitud kaup antakse üle 60 päevaga.

Kaupleja selgitas, et tellimus vormistati kliendi erisoovide järgi, kuna klient ise määras kaupleja kataloogi alusel kapi kõrguse ja laiuse, korpuse värvi ning fassaadide materjali ja värvi. Kauba tootja on tellimuse lihtsustamiseks kirjeldanud võimalusi maksimaalse detailsusega, et klient saaks valida just talle sobiva tootevariandi. Tarbija nõudmiste alusel vormistati tellimus nr 1081, millest tarbijal ei ole õigust loobuda. Tellimuse vormistamisel tehti kliendile soodustust 537 eurot kogu hinnast.

Tarbija pretensioonile vastati ning lisati tehaselt link kauba väljasaatmise kohta 16.09.2024 ja orienteeruv saabumisaeg Tallinna lattu 20.09.2024. Tarbijale on vaidlusest vabanemise eesmärgil pakutud täiendavat allahindlust 5% tellimuse summast. Tellitud kaup on juba teel Saksamaalt Tallinna lattu ja lähiajal on valmis kättetoimetamiseks või kliendile üleandmiseks.

Kaupleja ei ole menetluse kestel teatanud kauba saabumisest ja tarbijale üleandmise valmidusest.

Komisjoni põhjendus:

Tarbijakaitseaduse § 51 järgi lahendatakse vaidlus poolte kirjalikult esitatud ning sekretariaadi kogutud teabe ja tõendite alusel.

Võlaõigusseaduse (VÕS) § 3 p 1 järgi tekib võlasuhe muu hulgas lepingust. Esitatud selgitustest ja tõenditest saab järeldada, et poolte õigussuhe põhineb müügilepingul. VÕS § 208 järgi kohustub asja müüja müügilepinguga andma ostjale üle olemasoleva, valmistatava või müüja poolt tulevikus omandatava asja ning tegema võimalikuks omandi ülemineku ostjale, ostja aga kohustub müüjale tasuma asja ostuhinna rahas ja võtma asja vastu.

Komisjon hindab esmalt, millistel tingimustel on müügileping sõlmitud. Seejärel kontrollib komisjon, kas kaupleja täitis lepingut nõuetekohaselt või mitte.

Vaidlus puudub selles, et leping nr 1081 sõlmiti 19.juunil 2024 kaupleja müügiesinduses. Leping on vormistatud kirjalikult kaupleja poolt eelnevalt väljatöötatud dokumendiplangil. Komisjon loeb lepingu osaks tarbijale üleantud dokumendiplangil olevad tüüptingimused. Kaupluses või kodulehel muul viisil avaldatud tüüptingimuste muutumist lepingu osaks ei ole kaupleja tõendanud (vt VÕS § 37 lg 1).

Komisjonile esitatud lepingu järgi kohustus kaupleja andma tarbijale üle neli toodet, so

- riidekapp - LOFT/316/519, K236*L250*S58,
- riidekapi karniis, valgustusega (5) - LOFT/316/909, K3,2*L250*S12,5,
- öökapp – MONACO 4000/469/722, K48*L40,
- kummut – MONACO 4000/469/976, K86*L40.

Tarbija kohustus tasuma kauba eest kokku 3 100,00 eurot (k/m-ga), sellest 1 000,00 eurot ettemaksuna.

Kaupleja väidab, et müüdnud esemed pidi valmistatama tarbija erisoovide järgi, st tarbija määras kaupleja kataloogi alusel kapi kõrguse ja laiuse, korpuse värvi ning fassaadide materjali ja värvi. Tarbija väidab, et ei teinud eritellimust, vaid valis tooted välja kaupleja kataloogides reklaamitud valikust.

Hindamaks seda, kas tegemist on müügilepinguga (valmistatava kauba müümine) või

töövõtulepinguga (mööbli valmistamine tellimuse alusel), tuleb selgitada välja VÕS §-s 208 lg 2 ettenähtud asjaolud; võõrandamisele suunatud kohustuse puhul eeldatakse, et tegemist on müügilepinguga.

VÕS § 208 lg 2 järgi kohaldatakse müügilepingu sätteid lepingutele, mis on sõlmitud valmistatava asja tellimiseks, välja arvatud juhul, kui tellija andis teisele lepingupoolele olulise osa asjade valmistamiseks vajalikust materjalist. Müügilepingut reguleerivaid sätteid ei kohaldata lepingutele, mille puhul suurem osa selle lepingupoole kohustustest, kes asja muretseb, seisneb töö tegemises või muu teenuse osutamises.

Eelnevast tuleneb, et lepingu olemuse määramiseks tuleb selgitada, kelle materjalist üleantav asi valmistatakse. Kui tooted valmistatakse kaupleja ja/või kaupleja lepingupartneri materjalist, määrab kohustuse olemuse materjali ja töö väärtuste suhe. Kui materjali maksumus ületab töö maksumuse, on üldjuhul tegemist müügilepinguga, muul juhul töövõtulepinguga. Hinnata tuleb ka lepingu eesmärki, so kas leping on suunatud toodete võõrandamisele või teenuse osutamisele. Eeldatakse, et liigitunnustega esemete puhul on kohustuse olemuseks asjade üleandmine (võõrandamine); eritunnustega esemete puhul aga töö tegemine (teenuse osutamine).

Komisjonile esitatud lepingus sisalduvate tüüptingimuste järgi võib tellitud kaup vastata näidisele või kliendi eritellimusele. Sellest ei ole võimalik järeldada, kummal viisil on kõnealune leping sõlmitud. Toodete kirjeldus kinnitab tarbija selgitust selles, et valik on tehtud kaupleja kataloogis väljatoodu põhjal. Ühestki tõendist ei nähtu, et tarbijale oleks jäänud kohustus panustada tellimuse täitmisesse materjalide üleandmisega. Valmistatavaid esemeid on kirjeldatud tootja nimetustega ja koodidega (liigitunnustega); kohustuse põhiolemuseks on toodete võõrandamine. Eelnevat kokku võttes asub komisjon seisukohale, et tegemist on valmistatava eseme müügilepinguga ning kohaldamisele kuuluvad müügilepingut reguleerivad sätted.

Pooled vaidlevad selles, milliseks tähtajaks pidi kaupleja täitma müügiesemete üleandmise kohustuse. Tarbija väidab, et kaupleja töötaja selgitas lepingu sõlmimisel suuliselt, et kaup antakse üle 60 päeva jooksul. Kaupleja väidab, et tarbijale teatati tellimuse täitmisest standardsete tähtaegade kestel, mis on 2-2,5 kuud ehk 8-12(?) nädalat. Kirjalikult vormistatud lepingus (tellimus nr 1081) tähtaega märgitud ei ole; kumbki pool ei ole oma väidete kinnitamiseks mingeid tõendeid esitanud.

Komisjon selgitab kauplejale, et kohustus tuleb täita kokkulepitud tähtpäeval või kokkulepitud tähtaja kestel (VÕS § 82). Kui kohustuse täitmise aega ei ole kindlaks määratud ja see ei tulene ka võlasuhte olemusest, peab võlgnik kohustuse täitma selle täitmiseks mõistlikult vajaliku aja jooksul pärast lepingu sõlmimist või muul alusel võlasuhte tekkimist, arvestades eelkõige kohustuse täitmise kohta, viisi ja olemust. VÕS § 209 lg 6 järgi tuleb müüjal juhul, kui pooled ei ole tarbijalemüügi puhul asja üleandmise aega kindlaks määranud, asja üleandmise kohustus täita

viivitamata, kuid mitte hiljem kui 30 päeva möödumisel lepingu sõlmimisest.

Poolte selgitused kattuvad selles, et kauplejal oli lepingu täitmiseks aega vähemalt 60 päeva ettemaksu laekumisest. Seega ei ole alust kohaldada seadusest tulenevat 30. päevast tähtaega. Vaidlust ei ole selles, et tarbija tasus ettemaksu kokkulepitud ulatuses lepingu sõlmimise ajal, so 19.juunil 2024.

Komisjon selgitab, et kaupleja väited standardtähtajast ei oma vaidluse lahendamisel tähendust, kuna kaupleja ei ole tõendanud, et oleks kasutusel olevad standardtähtajad tarbijale enne lepingu sõlmimist selgel ja arusadava viisil teatavaks teinud. Kaupleja väited selles, et tarneaeg sõltub paljudest kauplejast sõltumatutest asjaoludest, võib iseenesest olla õige, kuid ei oma vaidluse lahendamisel määravat tähendust. Kauplejale ei saa olla võimalikud tarneahelaga seotud riskid teadmata. Kaupleja peab enne müügilepingu sõlmimist kauba üleandmise tähtajaga seonduva ostjaga selgel ja arusaadaval viisil läbi rääkima (TKS § 4 lg 2 koostoimes VÕS §-ga 14' lg 1 p 5). Komisjon nõustub tarbijaga selles, et mööbli kättesaamise aeg võib omada ostja jaoks olulist tähendust ning tarneaaja pikkus võib mõjutada ostuotsuse tegemist.

Eelnevat kokku võttes leiab komisjon, et müüja põhikohustus tuli kokkuleppe järgi täita 60 päeva jooksul arvates lepingu sõlmimisest (ettemaksu laekumisest), st kohustuse täitmise tähtpäev oli 19.august 2024.

Tarbija teatas kohustuse täitmise tähtpäeval müüjale, et soovib lepingust vabaneda, kuna kaupleja kokkulepitud ajaks müügiesemeid üle ei andnud. Tarbija ei andnud lepingu täitmiseks täiendavat tähtaega; komisjon eeldab, et tarbija pidanuks nõustuma kohustuse täitmisega mõistlikul ajal pärast kokkulepitud tähtaja möödumist (VÕS § 114 lg 1).

22.augusti 2022 vastuses selgitas kaupleja tarbijale, et tellimust tühistada ei ole võimalik. Kaupleja vastuses ei ole märgitud, et kaupleja on valmis mõistlikul ajal arvates tarbija pöördumisest müügiesemeid üle andma (VÕS § 114 lg 1, teine lause). Kaupleja teatas, et saab lepingu täita septembris. Kaupleja vastusest võib aru saada, et kaupleja soovib täiendavat tähtaega septembri lõpuni, mis on komisjoni arvates täiendavaks tähtajaks (+ 42 päeva) ebamõistlikult pikk aeg. Komisjoni arvates pidi kaupleja teatama tootjale tellitud kaubast viivitusest pärast lepingu sõlmimist, mis pidanuks jätma tootjale mööbli valmistamiseks ja transpordi korraldamiseks piisavalt aega. Mööbli transport Saksamaalt Eestisse on nädala kestel objektiivselt võimalik. Kaupleja vastutab tarbija ees ka oma lepingupartnerite tegevuse, sh nende võimaliku viivituse eest.

Komisjon selgitab, et kui võlgnik teatab, et ta kohustust ei täida või kui ta ei ole mõistliku täiendava tähtaja jooksul kohustust kohaselt täitnud, võib võlausaldaja pärast teate saamist või tähtaja möödumist kasutada muid õiguskaitsevahendeid, sealhulgas taganeda lepingust (VÕS § 114 lg 4).

Tarbija taganes lepingust 27.augusti 2024 tahteavaldusega ja nõudis kauplejalt ettemaksu tagastamist. Komisjon nõustub tarbijaga selles, et lepingust taganemise materiaalsed eeldused olid selleks ajaks täidetud. Kaupleja lepingut kokkulepitud ajaks ei täitnud ega teatanud tarbijale ka valmidusest leping mõistliku täiendava tähtaja kestel täita. Kaupleja ei ole esile toonud mingeid kohustuse rikkumist vabandavaid asjaolusid. Kaupleja jättis täitmata müüja põhikohustuse, so asja üleandmise kohustuse, mida tuleb pidada lepingu oluliseks rikkumiseks.

Komisjon peab vajalikuks täiendavalt selgitada kauplejale, et lepingus sisalduvatel tüüptingimustel (tellimusest loobumine ja selle tagajärjed), ei ole vaidluse lahendamisel tähendust, kuna tarbija ei loobunud tellimusest, vaid taganes lepingust kaupleja rikkumise tõttu. Tarbijalepingus sisalduvad kokkulepped, millega on piiratud tarbija õigusi seadusest tulenevate õiguskaitsevahendite kasutamisel, on tühised (VÕS § 42 lg 3) ja neil ei ole õiguslikku tagajärge.

VÕS §-de 114 ja 116 järgi võib lepingupool lepingust taganeda, kui teine lepingupool on lepingust tulenevat kohustust oluliselt rikkunud. Olulise rikkumisega on eelkõige tegemist, kui kahjustatud lepingupool jääb kohustuse rikkumise tõttu ilma sellest, mida ta õigustatult lepingust lootis ja tal oli mõistlik põhjus eeldada, et teine pool ei täida lepingut ka mõistlikult vajalikuks tähtjaks.

Komisjon selgitab, et lepingust taganemine on ühepoolne kujundusõigus, mis muutub kehtivaks ja lõpetab lepingu teisele lepingupoolele kättetoimetamise ajast sõltumata teise lepingupoole nõustumisest. VÕS § 188 järgi vabastab lepingust õiguspärane taganemine mõlemad lepingupooled nende lepinguliste kohustuste täitmisest ning poolte vahel tekib tagasitäitmissuhe. Kaupleja on lepingu alusel saanud tarbijalt 1 000,00 eurot; kuna kaupleja asja üleandmise kohustust ei täitnud on tarbija tagasinõudeõigus ühepoolne.

Tarbija esitas ettemaksu tagastamise nõude 27.augustil 2024, mille komisjon loeb kauplejale kättetoimetatuks 28.augustil 2024. Seega langes kaupleja raha tagastamise kohustusega viivitusse 29.augustist 2024. VÕS §-de 101 lg 1 p 6 ja § 113 lg 1 alusel on tarbijal õigus nõuda kauplejalt viivitusintresside tasumist seadusjärgse viivitusintressi määras.

Tarbija nõue sissenõudmiskulude hüvitamises ei ole põhjendatud, kuna tarbija ei ole tõendanud kahju tekkimist ja kahju suurust.

Eelneva alusel leiab komisjon, et tarbija nõue on põhjendatud ja tuleb rahuldada osaliselt.

TKS § 60 lg 2 järgi kui pooled komisjoni otsusega ei nõustu ja seda ei järgi võivad nad pöörduda sama vaidluse läbivaatamiseks maakohtusse.

Aase Sammelselg

/allkirjastatud digitaalselt/